

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 4, Article Number: 1C0215

EDUCATION SCIENCES

Received: August 2010

Accepted: September 2010

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Kadir Karatekin¹

Zafer Kuş²

Ömer Faruk Sönmez³

Gazi University¹⁻³

Ahi Evran University²

kadirkaratekin@gmail.com

Ankara-Turkey

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN DEMOKRASİ ALGILARI

ÖZET

İyi bir demokrasi eğitimi iyi bir eğitimin vazgeçilmez bir ögesi olmalı ve böyle bir eğitim demokratik bir toplumda bireylerin gerekli bilgi ve entelektüel niteliklere sahip olmasına olanak sağlamalıdır. Bireyler vatandaşlar olarak sosyal, ekonomik ve politik konuların karmaşıklığını algılayabilmeli; kendi hak ve sorumluluklarının farkında olmalı ve diğerlerinin haklarına saygı gösterebilmelidirler. Biz eğitimciler olarak, öğrencilere bu nitelikleri kazandırdığımızı, doğru bir demokrasi eğitimi verdiğimizizi düşünüyor olabiliriz. Ancak öğrencilerden bu konuda dönüt almadan, demokrasinin nitelikleri konusunda ne düşündüklerini bilmek pek mümkün görünmemektedir. Bu çalışmada öğrencilerin demokrasinin nitelikleri hakkında algılarını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "öğrencilerin demokratik algılarını değerlendirme" ölçeği kullanılmıştır. 33 maddeden oluşan ölçme aracının Cronbach Alpha iç güvenilirlik katsayısı 810'dur. Araştırmanın örneklemini, Ankara, Kırşehir ve Tokat illerinde öğrenim gören 6,7 ve 8. sınıftan toplam 862 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin demokrasinin bazı nitelikleri ile ilgili doğru, bazıları ile ilgili eksik ve yanlış algılarının olduğu ve öğrencilerin demokrasi algılarının cinsiyet, anne-baba eğitim durumu ve gelir durumuna göre değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Algı, İlköğretim, Demokrasi Eğitimi, Öğrenci

DEMOCRACY PERCEPTION OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

Best democracy education must be a part of education and this education should allow to acquire required knowledge and qualification of intellectual in democratic society. Individual as a citizen should understand complication of social, economic and politic topics; they should be aware of their own right and responsibility and they should respect other people' right. We as a educator may think that we teach these features and give best democracy education to students. But if we don't take feedback from students, we can't know what they think about principle of democracy. The aim of this study is to determine democracy perception of students. As data collection tool "assessment of perception of student on democracy" scale was used. The scale which consists of 33 items alpha reliability coefficient was found as 0,810. The study has been carried out in Kırşehir, Ankara and Tokat with totally 862 student at 6,7,8 th. class. Obtained results of the study's findings can be summarized as the following; Student have true or false perceptions about some features of democracy and student's democracy perceptions depend on their gender, parent' education level and economic status.

Keywords: Democracy, Perception, Primary School, Democracy Education, Student

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Demokrasi kavramının ne anlama geldiği ve tanımının ne olduğu konusunda henüz tam bir görüş birliğine varılmış değildir. (Genç, 2006). Her şeyden önce demokrasi, bir yönetim şeklini ifade etmektedir (Sezal, 1981). Demokrasi, bireysel hak ve özgürlükleri koruyan, vatandaşlar arasında eşitliği sağlamaya çalışan ve çoğunluğun yönetimine dayalı bir sistemdir. (Karslı, 2006). Bu anlamda demokrasi, insana önem veren, insan kişiliğinin özgürce ve eksiksiz biçimde geliştirilmesine imkân sağlayan bir yönetim olarak karşımıza çıkmaktadır. Demokrasinin bir toplumda yerleşebilmesi ancak kendi seçimini kendi yapabilen bireylerle olanaklıdır. Demokrasi, eğer insanlığın bugüne kadar ortaya koyabildiği en iyi yönetim biçimi/anlayışı ise, bu durum doğrudan doğruya yurttaş bireylere bağlanabilir. Yurttaşlık, yurttaş bireyler demokrasinin olmazsa olmaz koşullarından biridir (Gündüz, 2002) Yurttaşlık bilinci ile donatılmış bireyleri yetiştirmek, büyük ölçüde eğitim kurumlarının görevidir (Demirtaş, 2003).

Demokrasi; demokrasiyi yerleştirecek, koruyacak ve güçlendirerek yaşatacak yurttaşların varlığı halinde güvencededir. Demokrasiye sahip çıkacak insanlardan oluşmayan toplumlarda demokrasi, yaşayamaz ve kolaylıkla otokrasiye dönüşebilir. Her yönetim biçimi kendisini yaşatacak bireyler yetiştirmeyi hedefler. Demokrasi ile yönetilen toplumların da demokrasi eğitimi yoluyla demokrasiyi yaşatacak insanlar yetiştirmesi gerekir. Demokrasi eğitimi; bireyleri, insan hak ve özgürlüklerini bilen, benimseyen, saygı duyan ve savunan "etkin yurttaş"lar haline getirmeyi hedefler (Gülmez, 1994).

Demokrasi eğitiminin ilk başladığı yer ailedir. Ailede çocuğa açıklamalar yapılarak bilişsel anlamda bilgiler verilebileceği gibi, ebeveynin örnek olmasıyla, çeşitli görev ve sorumluluklar vermesiyle çocuklara demokrasi eğitimi verilebilir. Ancak ailenin plansız bir eğitim kurumu olduğu ve ebeveynlerin bilinçli eğitimcilik yönlerini zayıf olduğu dikkate alınır bu eğitimin etkinliğini arttırmak için planlı eğitim kurumlarının katkısını sağlama zorunluluğu ortaya çıkmaktadır (Yesil, 2002). Demokratik yaşam kültürünü ve demokratik değerleri kazandırma görevi, okulun ve eğitim programlarının temel görevleri arasında sayılmaktadır (Davis, 2003; Blair, 2003). Okullar genç bireylere demokratik bir yaşamın sürdürülebilmesi ve geliştirilebilmesi için demokrasiyi ve demokrasiyle özdeşleştirilen ilkeleri, tutumları, değerleri ve uygulamaları öğretmek, kazandırmak zorundadır. Okullar, demokrasinin kavram olarak bilgisini veren kurumlar değil, demokrasinin yaşama uyarlanarak, bireylerin bundan sonraki yaşamlarında demokrasiyi bir yaşam biçimi olarak seçebilmelerini sağlayacak kurumlardır (Kıncal ve Işık, 2003: 55).

Birbirine kopmaz bağlarla bağlı olan demokrasi ve eğitim, aynı zamanda aynı vizyonun parçalarıdır. Eğitim belli hedefler doğrultusunda bireye düşünmeyi, bilgiye ulaşmayı, iletişim kurup, işbirliği yapmayı, başkalarının haklarının başladığı yerde durmayı vb. davranışları kazandırır. Demokrasi eğitimi ise, bireylerin karar alabilecek, düşüncelerini paylaşabilecek ve başka insanların da aynı şekilde görüş belirtmelerine imkân verecek bir yapıya sahip olabilmeleri için demokratik bir eğitim-öğretim ortamı oluşturmayı amaçlar. Demokratik eğitim, bu ve bunun gibi demokratik değerleri öğretebildiği ölçüde etkili ve kalıcı olabilecektir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (SIGNIFICANCE OF RESEARCH)

Eğitim kurumları bütün öğrencilerin demokratik süreçlere yeterli bir şekilde katılabilmeleri için gerekli nitelikleri sağlamalıdır. Demokrasi eğitimi sadece demokrasinin ilke ve uygulamaların bireyleri tanıtmakla kalmamalı aynı zamanda ilkeli, eleştirilere hoşgörüle yaklaşabilen, demokrasiye bağlı bireyleri ortaya koyabilmelidir.

Bireyler vatandaşlar olarak sosyal, ekonomik ve politik konuların karmaşıklığını algılayabilmeli, kendi hak ve sorumluluklarının farkında olmalı ve diğerlerinin haklarına saygı gösterebilmelidirler. Bireyler aynı zamanda etkin vatandaşlar olarak toplumun ilerlemesinde işbirliği yapabilmeli, demokratik kurumların önemini kavrayabilmeli, demokrasiyi geliştirecek ve yaşatacak koşulları ve bunlara karşıt olabilecek güçleri anlayabilmelidirler. (Yanıklar-Elyıldırım, 2004) Biz eğitimciler olarak, öğrencilere tüm bu nitelikleri kazandırdığımızı, doğru bir demokrasi eğitimi verdiğimizizi düşünüyor olabiliriz. Ancak öğrencilerden bu konuda dönüt almadan, demokrasinin nitelikleri konusunda ne düşündüklerini bilmek pek mümkün görünmemektedir. Arslan, "Eğer bir şeyi ölçemiyorsanız onu anlamıyorsunuz demektir. Eğer bir şeyi anlamıyorsanız, onu kontrol edemezsiniz. Eğer onu kontrol edemezseniz, onu geliştiremezsiniz" (Arslan, 2001), demektedir. Bu çalışmada öğrencilerin demokratik nitelikler hakkında algılarını tespit etmek, bu algıları etkileyen değişkenleri anlamak ve demokrasinin geliştirilebilmesi için eğitimcilere yol gösterici olmak amaçlanmıştır.

2.1. Problem Cümlesi (Problem Statement)

İlköğretim öğrencileri demokrasinin nitelikleri hakkında ne düşünüyorlar ve bu düşüncelerini etkileyen faktörler nelerdir?

2.2. Alt Problemler (Subproblems)

- İlköğretim öğrencileri demokrasinin nitelikleri hakkında ne düşünüyorlar?
- Cinsiyet, il, sınıf, anne-baba eğitim durumu, gelir durumu gibi değişkenler ilköğretim öğrencilerinin, demokrasinin nitelikleri konusunda algılarında bir farklılığa neden olmakta mıdır?
- Öğrenciler, hangi ülkeyi daha demokratik olarak algılamaktadırlar?

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu araştırma, ilköğretim 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin demokrasi algılarını tespit etmeye yönelik bir çalışmadır. Bu bağlamda, araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2008).

3.1. Evren ve Örneklem (Population And Sample)

Araştırmanın evrenini Ankara, Kırşehir ve Tokat illerinde öğrenim gören 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu illerin seçilmesinin temel nedeni, araştırmacıların bu illerde görev yapmasıdır. Araştırmanın örneklemini ise, bu illerde öğrenim gören toplam 862 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin 302'si Ankara'da, 294'ü Kırşehir'de, 266'sı Tokat il merkezinde öğrenim görmektedir. Araştırma kapsamındaki öğrencilere ait diğer bilgiler tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırma kapsamındaki öğrencilere ait veriler
(Table 1. The information about student in study)

	N	%		N	%
İl			Sınıf		
Ankara	302	35	6. Sınıf	302	35
Kırşehir	294	34	7. Sınıf	278	32
Tokat	266	31	8. Sınıf	282	33
Anne Eğitim			Baba Eğitim		
İlkokul	294	34	İlkokul	198	23
Ortaokul	201	23	Ortaokul	163	19
Lise	255	30	Lise	316	37
Üniversite	112	13	Üniversite	185	21
Gelir Durumu			Cinsiyet		
0-500	153	18	Kız	436	51
501-1000	187	22	Erkek	426	49
1001-2000	293	34			
2001 +	225	26			

3.2. Veri Toplama Aracı (The Instrument of Data Collection)

Araştırmada veri toplama aracı olarak "öğrencilerin demokratik algılarını değerlendirme" ölçeği kullanılmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde, öncelikle konuyla ilgili olarak belgesel tarama yapılarak demokrasinin, ilköğretim öğrencilerinin anlayacağı düzeydeki, temel nitelikleri tespit edilmiştir. Bu temel nitelikler ve International Association For The Evaluation Of Educational Achievement (IEA)'in "Civic Education Study" adlı çalışmasından yararlanarak 37 nitelikten oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Bu şekilde oluşturulan ölçme formu çalışma grubuna uygulanmadan önce anlaşılmayan maddeleri belirlemek ve gerekli düzenlemeleri yapabilmek için örnekleme bulunmayan, Kırşehir merkez, Prof. Dr. Erol Güngör İlköğretim okulunda öğrenim gören 92 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonuçlarından elde edilen veriler üzerinde madde analizi yapılmış, madde analizi sonrasında güvenilirliği düşüren üç soru ve öğrenciler tarafından anlaşılma zorluk çekilen bir madde ölçme formundan çıkarılmıştır. En son haliyle 33 maddeden oluşan ölçme aracının, Cronbach Alpha iç güvenilirlik katsayısı 0.810 olarak hesaplanmıştır.

3.3. Verilerin Analizi (Analays of Data)

Veri toplamak amacıyla geliştirilen, "İlköğretim Öğrencilerinin Demokrasi Algılarını Belirleme Ölçeği"nde yer alan maddeler likert tipi ve dördümlü olarak derecelendirilmiştir. Dereceleme maddeleri; "Çok kötü", "Kötü", "İyi", "Çok İyi" şeklinde oluşturulmuştur. Yanıtlar "Çok kötü"den "Çok İyi"ye ve 1'den 4'e doğru sayısal değerler verilerek puanlanmıştır. Ölçekte yer alan "Erkeklerin yararlandığı bazı haklardan kadınların yararlanamaması" gibi olumsuz ifadeler, SPSS programında "recode" yapılarak ters döndürme işleminden sonra, her seçeneğe denk aritmetik ortalamalar bulunmuştur. Ölçek maddeleri yorumlanırken, derecelendirme ölçeğindeki yüzdelerine (%) bakılmış, böylece maddeleri doğru algılayıp algılamadıklarını tespit edilmeye çalışılmıştır. Bulgularda "çok kötü" ve "kötü" yüzdeleri toplanarak veya "çok iyi" ve "iyi" yüzdeleri toplanarak yoruma gidilmiştir. Aritmetik ortalamaların öğrenciler için bağımsız değişkenlerden cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini hesaplamak için t testi (Independent Sample t Test), illere göre, anne-baba eğitim durumuna ve gelir durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ise tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılmıştır. Anova testinde anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için yapılan karşılaştırmalarda scheffe testi uygulanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR (FINDINGS AND COMMENTS)

Bu bölümde, araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin ölçme aracındaki maddelere verdiklerin cevapların yüzde (%) dağılımı

(Table 2. Percentage and frequencies of students' responses on the items in scale)

İFADELER	Demokrasi Açısından				
	ÇOK KÖTÜ	KÖTÜ	İYİ	ÇOK İYİ	\bar{X}
	%	%	%	%	
1.Herkesin düşüncelerini özgürce ifade edebilme hakkına sahip olması	2	4	20	74	3,67
2.İnsanlar arasındaki gelir farkının azalması	11	19	38	32	2,92
3.İnsanların politik ve sosyal haklara sahip olması	2	5	20	73	3,63
4.Kadınların politika yapma hakkına sahip olması	5	8	22	65	3,48
5.Hükümetin, yeni yasalar yaparken, bizim ne düşündüğümüze önem vermesi	4	5	18	73	3,59
6.Kadın ve erkeklerin eşit haklara sahip olması	3	4	12	81	3,73
7.Halkın seçimlerde oy kullanma hakkına sahip olması	1	2	12	85	3,80
8.Zengin insanların hükümet üzerinde etkisinin fazla olması	48	18	14	20	2,05
9.Bütün basın yayın organlarının (gazete-TV) siyasi partiler hakkında aynı şeyi söylemeleri	16	32	34	18	2,54
10.İnsanların, adaletsiz bulunduğu bir durumu, kanunlar çerçevesinde protesto etmeleri	17	17	32	34	2,82
11.Erkeklerin yararlandığı bazı haklardan kadınların yararlanamaması	45	20	11	24	2,12
12.İnsanların din ve vicdan hürriyetine sahip olması	4	3	17	76	3,64
13.İnsanların birbirlerinin fikrine saygı duymaması	52	10	7	31	2,18
14.Bir ülkede hukukun üstünlüğü ilkesinin benimsenmesi	9	10	30	51	3,22
15.Ülkeyi yönetecek insanların halk tarafından seçilmesi	2	3	16	79	3,71
16.Ülkede din işleri ile devlet işlerinin birbirinden ayrı olması	10	12	31	47	3,14
17.Bir ülkenin "insan hakları evrensel beyannamesini" kabul etmemesi	39	23	16	22	2,21
18.Dünyada savaşların olması	57	10	6	27	2,03
19.Bir ülkede insanların istediği her şeyi yapabilmesi, özgürlüklerini sınırsızca kullanabilmesi	25	26	22	27	2,50
20.Ülkede herkesin dini inançlarını özgürce yerine getirebilmesi	6	6	26	62	3,43
21.Okul çağındaki çocukların bazı işlerde çalıştırılması	51	13	8	28	2,12
22.Kız ve erkek çocukların temel eğitim hakkına sahip olması	4	2	7	87	3,75
23.İnsan haklarının uluslararası hukuk kanunları ile güvence altına alınması	4	4	22	70	3,56
24.Mahkemelerde zenginlerin korunması	61	6	5	28	2,00
25.Mecliste kadın milletvekili sayısının fazla olması	10	14	48	28	2,95
26.Ölen bir yöneticinin yerine, seçim olmadan, oğlunun geçmesi	51	14	11	24	2,09
27.Politikacıların, çevre kirliliğinin kontrol edilmesi için çaba harcamaları.	4	7	24	65	3,49
28.Politikacıların devletteki işlere ailelerini yerleştirmesi	41	25	16	18	2,11
29.Mahkeme ve hâkimlerin, kararlarında siyasilerden etkilenmesi	30	27	22	21	2,32
30.İnsanlar farklı görüşlere sahip olması	5	8	35	52	3,31
31.İnsanların kararlarının başkaları tarafından belirlenmesi	51	14	8	27	2,11
32.Ülkede birçok sivil toplum örgütünün olması	8	5	31	56	3,34
33.Bir ülkede insan haklarına büyük değer ve önem verilmesi	2	2	10	86	3,79

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %94'ü herkesin düşüncelerini özgürce ifade edebilmelerini, insanların politik sosyal haklara sahip olmalarını %93'ü, kadın ve erkeklerin eşit haklara sahip olmasını %93, halkın seçimlerde oy kullanmasını %97'si, insanların

din ve vicdan hürriyetine sahip olmasını %93'ü, kız ve erkek çocukların temel eğitim hakkına sahip olmasını %94'ü, insanların haklarının uluslararası kanunlarla korunmasını %92'si, ülkede insan haklarına büyük değer-önem verilmesini %96'sı çok iyi & iyi şekilde değerlendirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir kısmının bu maddelerle ilgili nitelikleri doğru algıları söylenebilir.

Yine Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin demokrasinin nitelikleri ile ilgili yanlış algılarının olduğu da görülmektedir. Örneğin, insanlar arasında gelir farkının az olmasını öğrencilerin %30'u, kadınların politika yapma hakkına sahip olmasını öğrencilerin %13'ü, insanların, adaletsiz bulunduğu bir durumu, kanunlar çerçevesinde protesto etmelerini öğrencilerin %34'ü, hukukun üstünlüğü ilkesinin benimsenmesini öğrencilerin %19'u, din işleri ile devlet işlerinin birbirinden ayrı olmasını öğrencilerin %22'si, mecliste kadın milletvekili sayısının fazla olmasını öğrencilerin %24'ü, sivil toplum örgütlerinin fazla olmasını öğrencilerin %13'ü kötü & çok kötü olarak değerlendirmektedir. Yine öğrencilerin %34'ü zengin insanların hükümet üzerinde etkisinin fazla olmasını, bütün basın yayın organlarının, siyasi partiler hakkında aynı şeyi söylemelerini öğrencilerin %52'si, erkeklerin yararlandığı bazı haklardan kadınların yararlanamamasını %35'i, dünyada savaşların olmasını %33'ü, bir ülkede insanların istediği herşeyi sınırsızca yapabilmesini %49'u, okul çağındaki çocukların işlerde çalıştırılmasını %31'i, mahkemelerde zenginlerin korunmasını %33'ü, ölen bir yöneticinin yerine seçim yapılmadan oğlunun geçmesini %35'i, mahkeme ve hâkimlerin, kararlarında siyasilerden etkilenmesini %45'i, insanların kararlarının başkaları tarafından belirlenmesini öğrencilerin %35'i iyi & çok iyi olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Genel olarak öğrencilerin demokrasinin bu nitelikleri ile ilgili yanlış algılarının olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre demokrasi algıları
(Table 3. Democracy perception of students in terms of gender variable)

İller	Cinsiyet	\bar{X}	S	t	p
Ankara	Kız (n=146)	3,45	,3353	3,725	,000
	Erkek (n=156)	3,30	,3748		
Tokat	Kız (n=136)	3,39	,3795	2,884	,004
	Erkek (n=130)	3,26	,3939		
Kırşehir	Kız (n=154)	3,43	,3242	2,861	,005
	Erkek (n=140)	3,32	,3535		
Toplam	Kız (n=436)	3,43	,3461	5,459	,000
	Erkek (n=426)	3,29	,3739		

Tablo 3 incelendiğinde, cinsiyete göre öğrencilerin demokrasi algılarında farklılık olduğu görülmektedir.

Ankara [t=3,725; p<.05 (p=.000)], Tokat [t=2,884; p<.05 (p=.000)], Kırşehir [t=2,861; p<.05 (p=.000)] İllerinde öğrenim görmekte olan ve yine il ayrımı yapılmadan toplamda [t=5,459; p<.05 (p=.000)], kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu farklılık kız öğrenciler lehinedir. Yani kız öğrencilerin demokratik nitelikleri daha doğru algıladıkları söylenebilir.

Tablo 4. Öğrencilerin il değişkenine göre demokrasi algıları
(Table 4. Democracy perception of students in terms of city variable)

İller	\bar{X}	S	F	p	Fark
Ankara (n=302) (a)	3,38	,342	1,709	,182	-
Tokat (n=266) (b)	3,38	,363			
Kırşehir (n=294) (c)	3,33	,391			

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin demokrasi algılarının il değişkenine göre farklılık göstermediği görülmektedir [t=1,709; p<.05 (p=.000)]. Bu sonuca göre farklı illerdeki öğrencilerin, demokrasinin niteliklerini benzer şekilde algıladıkları söylenebilir.

Tablo 5. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre demokrasi algıları
(Table 5. Democracy perception of students in terms of class level variable)

İller	Sınıf	\bar{X}	S	F	p	Fark
Ankara	6.Sınıf(n=96) (a)	3,22	,4041	23,904	,000	a-b
	7.Sınıf(n=98) (b)	3,34	,3418			a-c
	8.Sınıf(n=108) (c)	3,54	,2647			b-c
Tokat	6.Sınıf(n=107) (a)	3,12	,3756	31,900	,000	a-b a-c
	7.Sınıf (n=73) (b)	3,43	,3487			
	8 .Sınıf(n=86) (c)	3,50	,3264			
Kırşehir	6.Sınıf(n=99) (a)	3,24	,3657	16,013	,000	a-b a-c
	7.Sınıf(n=107) (b)	3,40	,3325			b-c
	8.Sınıf(n=88) (c)	3,51	,2660			
Toplam	6.Sınıf(n=302) (a)	3,19	,3843	69,165	,000	a-b
	7.Sınıf(n=278) (b)	3,39	,3405			a-c
	8.Sınıf(n=282) (c)	3,52	,2849			b-c

Tablo 5 incelendiğinde, farklı illerde yer alan öğrencilerin sınıf değişkenine göre demokrasi algılarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Ankara [F=-23,904;p<.05 (p=.000)], Tokat [F=-31,900; p<.05 (p=.000)], Kırşehir [F=-16,013; p<.05 (p=.000)] illerinde ve yine il ayrımı yapılmadan toplamda, farklı sınıf düzeylerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin demokrasi algıları birbirinden farklıdır. Anlamlı farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu anlamak için yapılan "scheffe" testinde sekizinci sınıf ile altıncı ve yedinci sınıf, arasında sekizinci sınıf lehine; yedinci sınıf ile altıncı sınıf arasında yedinci sınıf lehine anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Sadece Tokat İlinde yedinci sınıf ile sekizinci sınıf arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Genel olarak sınıf seviyesi yükseldikçe öğrencilerin "demokrasi algı ölçeği"nden aldıkları puan ortalamalarının da arttığı görülmektedir. Bu bulgu üst sınıftaki öğrencilerin demokratik değerleri daha doğru algıladıklarını göstermektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin anne eğitim durumu değişkenine göre demokrasi algıları
(Table 6. Democracy perception of students in terms of mother's education variable)

İller	Anne Eğitim Durumu	\bar{X}	S	F	p	Fark
Ankara	İlkokul (n=86) (a)	3,23	,3860	17,671	,000	a-c
	Ortaokul (n=66) (b)	3,25	,3752			a-d
	Lise (n=96) (c)	3,49	,3001			b-c
	Üniversite (n=54) (d)	3,56	,2552			b-d c-d
Tokat	İlkokul (n=95) (a)	3,17	,3746	22,934	,000	a-c
	Ortaokul (n=69) (b)	3,21	,4530			a-d
	Lise (n=76) (c)	3,52	,2440			b-c
	Üniversite (n=26) (d)	3,63	,1595			b-d
Kırşehir	İlkokul (n=113) (a)	3,31	,3351	15,828	,000	a-c
	Ortaokul (n=66) (b)	3,28	,3597			a-d
	Lise (n=83) (c)	3,43	,2983			b-c
	Üniversite (n=32) (d)	3,70	,2017			b-d c-d
Toplam	İlkokul (n=294) (a)	3,24	,3667	52,785	,000	a-c
	Ortaokul (n=201) (b)	3,24	,3978			a-d
	Lise (n=255) (c)	3,48	,2851			b-c
	Üniversite (n=112) (d)	3,62	,2271			b-d c-d

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin anne eğitim durumuna göre demokrasi algılarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Ankara[F=-17,671; p<.05 (p=.000)], Tokat[F=-22,934; p<.05 (p=.000)], Kırşehir[F=-15,828; p<.05 (p=.000)] illerinde öğrenim görmekte olan ve yine il ayrımı yapılmadan toplamda, öğrencilerin demokrasi algıları anne eğitim durumuna göre birbirinden farklılaşmaktadır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan "Scheffe" testinde annesi üniversite mezunu olan öğrenciler ile lise, ortaokul ve ilkokul mezunu arasında, üniversite mezunu lehine; lise mezunu ile ortaokul ve ilkokul mezunu arasında lise mezunu lehine; ortaokul mezunu ile ilkokul mezunu arasında ortaokul mezunu lehine anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Sadece Tokat ilinde lise mezunu ile üniversite mezunu grupları arasında bir farklılaşma olmamıştır. Genel olarak anne eğitim seviyesi arttıkça, öğrencilerin "demokrasi algı ölçeği"nden aldıkları puan ortalamalarının da arttığı görülmektedir. Bu bulgu anne eğitim seviyeleri yüksek olan öğrencilerin demokratik değerleri daha doğru algıladıklarını göstermektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin baba eğitim durumu değişkenine göre demokrasi algıları
(Table 7. Democracy perception of students in terms of father's education variable)

İller	Baba Eğitim Durumu	\bar{X}	S	F	p	Fark
Ankara	İlkokul (n=62) (a)	3,11	,4182	21,690	,000	a-b
	Ortaokul (n=53) (b)	3,32	,3594			a-c
	Lise (n=110) (c)	3,44	,3116			a-d
	Üniversite (n=77) d	3,54	,2495			b-d
Tokat	İlkokul (n=46) (a)	2,94	,4434	47,995	,000	a-b
	Ortaokul (n=54) (b)	3,13	,3830			a-c
	Lise (n=126) (c)	3,47	,2537			a-d
	Üniversite (n=40) (d)	3,60	,2027			b-c
Kırşehir	İlkokul (n=90) (a)	3,19	,3676	21,022	,000	a-b
	Ortaokul (n=56) (b)	3,33	,3208			a-c
	Lise (n=80) (c)	3,47	,2803			a-d
	Üniversite (n=68) (d)	3,56	,2548			b-d
Toplam	İlkokul (n=198) (a)	3,11	,4119	77,980	,000	a-b
	Ortaokul (n=163) (b)	3,26	,3647			a-c
	Lise (n=316) (c)	3,46	,2811			a-d
	Üniversite (n=185) (d)	3,56	,2422			b-c
						b-d
						c-d

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin baba eğitim durumuna göre demokrasi algılarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Ankara[F=21,690; p<.05 (p=.000)], Tokat[F=-47,995; p<.05 (p=.000)], Kırşehir[F=-21,022; p<.05 (p=.000)] illerinde öğrenim görmekte olan ve yine il ayrımı yapılmadan toplamda[F=-77,980; p<.05 (p=.000)], öğrencilerin demokrasi algıları baba eğitim durumuna göre birbirinden farklılaşmaktadır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan "Scheffe" testinde annesi üniversite mezunu olan öğrenciler ile lise, ortaokul ve ilkokul mezunu arasında, üniversite mezunu lehine; lise mezunu ile ortaokul ve ilkokul mezunu arasında lise mezunu lehine; ortaokul mezunu ile ilkokul mezunu arasında ortaokul mezunu lehine anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Sadece Tokat ilinde lise mezunu ile üniversite mezunu grupları arasında bir farklılaşma olmamıştır.

Genel olarak baba eğitim seviyesi arttıkça, öğrencilerin "demokrasi algı ölçeği"nden aldıkları puan ortalamalarının da artışı görülmektedir. Bu bulgu baba eğitim seviyeleri yüksek olan öğrencilerin demokratik değerleri daha doğru algıladıklarını göstermektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin gelir durumu değişkenine göre demokrasi algıları
(Table 8. Democracy perception of students in terms of economic level
variable)

İller	Gelir Durumu	\bar{X}	S	F	p	Fark
Ankara	0-500 (n=39) (a)	3,24	,3495	4,977	,002	a-d
	501-1000 (n=77) (b)	3,35	,3652			
	1001-2000 (n=98) (c)	3,35	,3747			
	2001+ (n=88) (d)	3,49	,3311			
Tokat	0-500 (n=44) (a)	3,27	,4327	3,356	,019	b-d
	501-1000 (n=47) (b)	3,23	,3667			
	1001-2000 (n=106) (c)	3,32	,3985			
	2001+ (n=65) (d)	3,45	,3513			
Kırşehir	0-500 (n=70) (a)	3,27	,3366	5,893	,001	a-d c-d
	501-1000 (n=63) (b)	3,38	,2977			
	1001-2000 (n=89) (c)	3,36	,3609			
	2001+ (n=72) (d)	3,51	,3280			
Toplam	0-500 (n=153) (a)	3,26	,3676	12,895	,000	a-d b-d c-d
	501-1000 (n=187) (b)	3,33	,3474			
	1001-2000 (n=293) (c)	3,34	,3786			
	2001+ (n=225) (d)	3,48	,3354			

Tablo 8 incelendiğinde, öğrencilerin gelir durumuna göre demokrasi algılarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Ankara[F=21,690; p<.05 (p=.000)], Tokat[F=-47,995; p<.05 (p=.000)], Kırşehir[F=-21,022; p<.05 (p=.000)] illerinde öğrenim görmekte olan ve yine il ayrımı yapılmadan toplamda[F=12,895; p<.05 (p=.000)], öğrencilerin demokrasi algıları gelir durumuna göre birbirinden farklılaşmaktadır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Scheffe testinde;

Ankara ilinde, geliri 2001tl'den fazla olan ile geliri 500tl'nin altında olanlar arasında,
Tokat ilinde, geliri 2001tl'den fazla olan ile geliri 501-1000tl arasında olanlar arasında;

Kırşehir ilinde, geliri 2001tl'den fazla olan ile geliri 500tl'nin altında olanlar ve 1001-2000 tl olanlar arasında;
Toplamda ise, geliri 2001tl'den fazla olan ile geliri 0-500tl, 501-1000tl ve 1001-2000 'nin altında olanlar arasında geliri 2001tl'den fazla olanlar lehine anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır.

Genel olarak gelir seviyesi en fazla olan öğrencilerin "demokrasi algı ölçeği"nden aldıkları puan ortalamalarının da en yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu, gelir seviyesi en yüksek olan öğrencilerin demokratik değerleri daha doğru algıladıklarını göstermektedir.

Tablo 9. Sizce en demokratik ülke hangisi, neden? Sorusuna öğrencilerin verdiği cevaplar
(Table 9. Students' responses to "Which country is the most democratic, Why?")

Ülke	f	%
Türkiye	339	39
ABD	170	20
Avrupa Ülkeleri	150	18
Japonya	24	3
Rusya	20	2
Çin	11	1
Diğer (İran, Y.Zelanda, Arjantin, Libya vb..)	9	1
Demokratik bir ülke yok	61	7
Boş bırakanlar	78	9
Toplam	862	100

"En demokratik ülke hangisidir?" sorusuna öğrencilerin; %39'u Türkiye, %21'i Amerika Birleşik Devletleri, %18'i Avrupa ülkeleri cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin %7'si "dünyada demokratik bir ülke yok" cevabını verirken, %9'u ise herhangi bir cevap vermemiştir. Öğrencilerin %3 Japonya, %2'si Rusya, %1'i ise Çin "en demokratik ülkedir" cevabını vermiştir. Öğrenciler bu ülkeleri neden dünyadaki en demokratik ülke olarak gördüklerini şöyle açıklamışlardır;

- "Bence Türkiye en demokratik ülkedir. Çünkü adalet, eşitlik ve özgürlük var halk kendi kendini yönetiyor" (7.sınıf/Kız/Tokat).
- "Amerika'dır bence, çünkü orası özgür düşünce ve özgür bir hayat açısından çok uygun" (6.sınıf/Kız/Ankara).
- Almanya, çünkü insan haklarına ve diğer haklara yeterince saygı gösterilen bir ülke. (8.sınıf/Erkek/Kırşehir).
- İsviçre, Çünkü orada kadınlara büyük haklar veriliyor, oradan medeni kanunu aldık. (8.sınıf/Kız/Kırşehir).
- Dünyada bana göre demokratik bir ülke yok, çünkü; bütün ülkelerde ya sömürgecilik ya ada ayrımcılık var. (7.sınıf/Erkek/Ankara).
- Çin. Orada hak ve özgürlükler var. Savaşçıl bir ülke olmadığından. Birbirlerinin haklarına saygısızlık yapmadığından.(6.sınıf /kız Tokat)
- Almanya, İşsizlik parası verilmesi, gelişmiş olması, bilim adamlarının oraya gitmesi, insanlara çok önem verilmesinden dolayı. (8.sınıf/Kız/Kırşehir)

Öğrencilerin verdikleri cevaplardan, demokratik nitelik ile ülkenin diğer özelliklerini karıştırdıkları anlaşılmaktadır. Örneğin;

- "Amerika Çünkü, Askeri yönden çok güçlü bir ülke. Savaş malzemesi ve ordusu çok fazla" (6.sınıf/Erkek/Ankara).
- "Dünyadaki en demokratik ülke bence Çin. Herkes iş sahibi, çok çalışkan ve çok satan bir ülke" (7.sınıf/Kız/Tokat).
- "Almanya, İnsanlar oraya çok göç ettikleri için" (6.sınıf/Kız/Kırşehir)
- "Rusya, Yüz ölçümü büyük olduğu için" (7.sınıf/Erkek/Ankara).
- "İran, Libya gibi ülkeler. Çünkü oralarda, hırsızlık yapan, içki içen idam edildiği için"(8.sınıf/Kız/ Tokat).
- "Yeni Zelanda, küçük, şirin bir ülke" (8.sınıf/Kız/Kırşehir).
- "Türkiye, Başka yerler hakkında bilgim olmadığı için" (8.sınıf/Erkek/Ankara).

Genel olarak Amerika'yı tercih eden öğrenciler, özellikle özgürlükler ülkesi olduğunu; Türkiye'yi tercih eden öğrenciler halkın kendi kendini yönettiğini ve kadın erkek eşitliğinin olduğunu; Avrupa'yı

tercih edenler gelir seviyesinin yüksek olduğunu ve insana önem verildiğini; Japonya'yı tercih eden öğrenciler ise oranın düzenli olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin demokratik ülke algılarında bazı yanlış algılarının da olduğu söylenebilir.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA (RESULTS AND DISCUSSING)

Ankara, Tokat ve Kırşehir illerinde, ilköğretim öğrencilerinin demokrasi algılarının tespit edilmeye çalışıldığı bu çalışmada, şu sonuçlara ulaşılmıştır;

Öğrenciler tamamına yakını, insanların düşünce özgürlüğüne, din ve vicdan hürriyetine, politik-sosyal, oy kullanma, eşitlik, eğitim, hakkına sahip olmalarını; insan haklarının uluslararası kanunlar ile korunmasını ve insan haklarına büyük önem verilmesi "iyi" veya "çok iyi" olarak nitelendirilmişlerdir. Öğrenciler demokrasinin insana sağladığı bu haklarla ilgili doğru algılarının olduğu söylenebilir.

Bununla birlikte öğrencilerin, demokrasinin nitelikleri ile ilgili yanlış algılarının da olduğu tespit edilmiştir. Örneğin, insanlar arasında gelir farkının az olmasını, kadınların politika yapma hakkına sahip olmasını, mecliste kadın milletvekili sayısının fazla olmasını, hukukun üstünlüğü ilkesinin benimsenmesini, din işleri ile devlet işlerinin birbirinden ayrı olmasını, sivil toplum örgütlerinin fazla olmasını öğrencilerin bazıları "kötü" veya "çok kötü" olarak değerlendirmektedir. Öğrencilerin, "insanlar arasında gelir farkının azalmasını" demokrasi açısından kötü olarak nitelendirmelerinin temel nedeni, bu maddeyi "insanların gelirinin artması şeklinde" algılamalarından kaynaklı olabilir. "Kadınların politika yapmasını, mecliste kadın milletvekili sayısının fazla olmasını" genelde erkek öğrenciler kötü olarak değerlendirmişlerdir. Öğrencilerin verdikleri cevaptan, demokrasi açısından, sivil toplum örgütlerinin önemini bildedikleri ortaya çıkmıştır. Oysaki sivil toplum örgütleri, demokrasi kültürünün ve demokratik yaşam bilincinin gelişmesinde oldukça etkilidir. Demokratik yaşam sürecine katılım aslında bir anlamda siyasi partiler, dernekler ve diğer sivil toplum örgütlerinin çalışmalarına katılmaktan geçmektedir. Bu yolla bireyler, kendilerini ve toplumu ilgilendiren konularda görüşlerini paylaşma ve tartışma olanağını da bulabilmektedirler. Harber (2002), demokrasi anlayışının gelişebilmesi için sivil toplum örgütlerinin ve politik kültürün gelişmesi gerektiğini belirtmektedir. Öğrencilerin sivil toplum örgütünün sayısının fazla olmasını demokratik açıdan kötü değerlendirmesinin nedeni, bu kavramı tam olarak bilmemesinden veya sivil toplum örgütlerinin bu bahsedilen önemi bilmemesinden kaynaklı olabilir.

Öğrencilerin bir kısmı, zengin insanların hükümet üzerinde etkisinin fazla olmasını, bütün basın yayın organlarının siyasi partiler hakkında aynı şeyi söylemelerini, kadınların bazı haklardan yararlanamamasını, savaşların olmasını, insanların istediği her şeyi sınırsızca yapabilmesini, çocukların bazı işlerde çalıştırılmasını, mahkemelerde zenginlerin korunmasını, hâkimlerin kararlarında siyasilerden etkilenmesini, insanların kararlarının başkaları tarafından belirlenmesini iyi & çok iyi olarak değerlendirmektedir. Genel olarak öğrencilerin demokrasinin bu nitelikleri ile ilgili yanlış algılarının olduğu sonucuna ulaşılabilir. Yıldırım (1994) yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin demokratik davranışlarını "zayıf" olarak tespit etmiştir.

Öğrencilerin demokrasi ile ilgili yanlış algıları, bilgi eksikliğinden veya aileden kaynaklı olabilir. Bu nedenle, çocuğun kişilik gelişiminde çok önemli bir yere sahip olan ilköğretim döneminde, çocuğa verilecek demokrasi eğitimi büyük önem taşımaktadır. Ancak yapılan çalışmalarda, okullarda demokrasi eğitimi konusunda sıkıntılar yaşandığı görülmektedir. Burada ilginç olan nokta, öğretmen adayları ile ilgili yapılan araştırmalarda; öğretmen adayları, öğretim elamanlarının

kendilerine demokratik davranmadığını (Demirtaş, 2003; Duman ve Koç, 2004; Ergün ve diğerleri,1999) ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin ise öğretmenlerin demokratik davranmadığını ifade etmeleridir (Yıldırım, 1994; Durmuş-Demirtaş, 2009, Büyükkaragöz 1990; Atasoy 1997). Burada birbirine bağlı sarmal bir yapı söz konusudur; öğretim elamanı, öğretmen adayına demokratik davranmamakta; öğretmen adayları da öğretmen olunca öğrencilerine demokratik davranamayabilmektedir. Dolayısıyla bu durum, ilköğretim öğrencilerinin demokrasi algılarında, yanlış algılara neden olabilmektedir. Ancak şunu unutmamak gerekir. Bu öğrencilerin demokrasi algılarını etkileyen sadece bir boyuttur. Bunun yanında aile, toplum, bireysel farklılıklar gibi diğer faktörleri göz ardı etmemek gerekir. Yurt dışında demokrasi algısıyla ilgili bir çok çalışma olmasına rağmen (Canache et al. 2001; Seligson 2001) eğitimciler, uzmanlar bu kavramı algılamadaki farklılığın nedeni, tamamen açıklayabilmiş değildir.

Çalışmada, bağımsız değişkenlere bağlı sonuçlar ise şu şekildedir: Ankara, Tokat ve Kırşehir İllerinde ve toplamda kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre demokrasinin niteliklerini daha doğru algıladıkları tespit edilmiştir. Bu sonuç, Kaldırım (2005) ilköğretim 8. sınıflarla yapmış olduğu çalışmasında, demokrasinin eşitlik ve millî egemenlik boyutlarında, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha doğru algıladıkları sonucuyla benzerdir. Yine, Gürbüz (2006) yapmış olduğu çalışmasında, demokrasinin unsurlarından eşitlik, özgürlük ve hoşgörü kavramlarına ilişkin ilköğretim 7. ve 8.sınıf kız ve erkek öğrencileri arasında kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ayrıca Atasoy (1997) ve Büyükkaragöz'ün (1989) kız ve erkek öğrenciler arasında, demokratik tutum ve davranışlar açısından kızlar lehinde anlamlı farklılık bulmuştur. Bu durumun temel nedeni kız öğrencilerin, toplum ve aile içerisinde bireysel hak ve özgürlükler bakımından daha bir takım sorunlar yaşamasından, bu durumun giderilmesini istemelerinden kaynaklı olabilir.

Genel olarak, Ankara, Tokat ve Kırşehir İllerinde ve toplamda sınıf seviyesi yükseldikçe öğrencilerin demokrasinin niteliklerini daha doğru algıladıkları tespit edilmiştir. Bu bulgu üst sınıftaki öğrencilerin demokratik değerleri daha doğru algıladıklarını göstermektedir. Gürbüz (2006) Demokrasinin unsurlarından eşitlik ve özgürlük kavramlarına ilişkin ilköğretim 7.sınıf öğrencileri ile 8.sınıf öğrencileri arasında 8. Sınıflar lehine anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir.

Ankara, Tokat ve Kırşehir İllerinde ve toplamda öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyi yükseldikçe demokrasi kavramını daha iyi anladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Ankara, Tokat ve Kırşehir İllerinde ve toplamda gelir seviyesi en fazla olan öğrencilerin "demokrasi kavramını daha iyi anladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu gelir seviyesi en yüksek olan öğrencilerin demokratik değerleri daha doğru algıladıklarını göstermektedir. Atasoy (1997) yapmış olduğu çalışmasında, üst sosyo-ekonomik çevredeki okullarda okuyanlara göre daha demokratik tutuma ve davranışa sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Baviskar.S and Mary Fran T. Malone (2004) yaptıkları çalışmada, demokrasi algısında eğitim seviyesinin ve gelir durumunun anahtar rol oynadığını ifade etmişlerdir.

Öğrenciler dünyadaki en demokratik ülkeyi Türkiye, daha sonra Amerika Birleşik Devleti ve Avrupa Ülkeleri olarak görmektedir. Öğrencilerin bir kısmı ise Japonya, Rusya ve Çini en demokratik ülke olarak görmekte iken; yine öğrencilerin bir kısmı da dünyada tam anlamıyla demokratik bir ülke olmadığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak öğrenciler demokrasinin bazı nitelikleri ile ilgili doğru, bazıları ile ilgili eksik ve yanlış algılarının olduğu ve

öğrencilerin demokrasi algılarının cinsiyet, anne-baba eğitim durumu ve gelir durumuna göre değiştiği söylenebilir.

6. ÖNERİLER (RECOMMENDATIONS)

- Öğrencilerin, eşitlik, sivil toplu örgütü, hukukun bağımsızlığı ve üstünlüğü, basın tarafsızlığı, laiklik, demokrasilerde seçimin önemi gibi konulardaki yanlış algıları eğitimciler tarafından bilinmeli ve bu konuların önemi öğrenciye öğretilmelidir.
- Demokrasinin niteliklerini en iyi öğrenme şekli yaşayarak, uygulayarak öğrenmedir. Eğitim kurumları, bütün öğrencilerin demokratik süreçlere yeterli bir şekilde katılabilmeleri için gerekli koşulları sağlamalıdır.
- Öğrencilerin, yanlış demokratik algılarını düzeltebilecek en önemli eğitim ortamı ilköğretimdir. Bu nedenle ilköğretim programlarının ne kadar önemli olduğu hususunda ortak bir kanıya varılmalı ve bu doğrultuda programlar hazırlanmalıdır.
- Çalışmada, aile anne-baba eğitim durumunun öğrencilerin demokrasi algılarında önemli olduğu görülmüştür. Çocuğun eğitiminin başladığı ilk yer aile olduğu düşünüldüğünde yanlış algıları gidermek için aileden başlanmalı, aileler bu konuda eğitilmelidir.

NOT (NOTICE)

Bu makale, 20-22 Mayıs 2010 tarihleri arasında Fırat Üniversitesinde düzenlenen "9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu"nda bildiri olarak sunulan, Sempozyum Oturum Başkanlarının yazılı önerisi ve Yürütme ve Bilim Kurulu tarafından da "Başarılı" bulunan çalışmanın yeniden yapılandırılmış versiyonudur.

KAYNAKÇA (REFERENCES)

1. Arslan, H., (2001). Akademik kalite niçin değerlendirilmeli? *Bilim ve Teknik*. Ekim, s.84-85.
2. Atasoy, A., (1997). İlköğretim ikinci Kademe Demokrasi Eğitimi ve İlköğretim İkinci Kademe Öğretmen ve Öğrencilerinin Demokratik Tutum ve Davranışlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi", A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
3. Büyükkaragöz, S., (1989). Ortaöğretimde Demokrasi Eğitimi. Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
4. Büyükkaragöz, S., (1990). Demokrasi Eğitimi. Ankara: Türk Demokrasi Vakfı Yayınları
5. Canache, D. and al (2001) 'Meaning and Measurement in Cross-National Research on Satisfaction with Democracy', *Public Opinion Quarterly* 65: 506-528.
6. Davis, O.L., (2003). Editorial does democracy in education still live. *Journal of Curriculum and Supervision*. 19 (1), 1 - 4.
7. Demirtaş, H., (2003). Demokratik sınıf yönetimi ve inönü üniversitesi öğrencilerinin, öğretim elemanlarının sınıf yönetimi tutum ve davranışlarına ilişkin görüşleri. 13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Sözlü Bildiri, 6-9 Temmuz, Malatya Gülmez, M. (1994). İnsan hakları ve demokrasi eğitimi. Ankara: TODAIE Yayınları.
8. Duman, T. ve Koç, G., (2004). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretim elemanlarının demokratik tutum ve davranışlarına ilişkin görüşleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi: Malatya.
9. Durmuş. Y.G. ve Demirtaş, H., "Genel Lise Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Gösterdikleri Davranışların Demokratikliğine İlişkin Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri" Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2009, 28, 121- 138

10. Ergün ve diğerleri. (1999). "İdeal Bir Öğretim Elemanının Özellikleri", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 3: 1-11.
11. Genç, S.Z., (2006). Demokratik kazanımların gerçekleştirilmesinde ilköğretim öğretmenlerinin etkililiğinin değerlendirilmesi. Milli Eğitim Dergisi. (171), 43-54
12. Gülmez, M., (1994). İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
13. Gündüz, M. ve GÜNDÜZ, F., (2002) Yurttaşlık Bilinci. Ankara, Anı Yayıncılık.
14. Gürbüz, G., (2006) "İlköğretim 7. Ve 8. Sınıflarda vatandaşlık bilgisi Dersinde demokrasi eğitimi" Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
15. Harber, C., (2002). Education, democracy and poverty reduction in Afrika. Comparative Education, 38 (3), 267 - 276.
16. Kaldırım, E., (2005). İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin demokrasi algıları. GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 25, Sayı 3 (2005) 143-162.
17. Karasar, N., (2008). Bilimsel araştırma yöntemi (17.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
18. Karslı, M.D., (2006). Etkili okul yöneticiliği. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
19. Kincal, R. ve Işık, H., (2003). Demokratik eğitim ve demokratik değerler. Eğitim Araştırmaları, 11, 54-58.
20. Seligson, M.A., (2001) 'Costa Rican Exceptionalism: Why the Ticos are Different'. In Citizen Views of Democracy in Latin America, ed. Roderic Ai Camp. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 90-10.
21. Sezal, İ., (1981). Sosyal bilimlerde temel kavramlar. Ankara: Birlik Yayınları.
22. Yanıklar, Z. ve Elyıldırım, Ü.Y., (2004). "Demokrasi Eğitimi ve Demokrasi Eğitiminde Pratik Uygulamalar", Çoluk Çocuk Dergisi, Kök Yayıncılık.
23. Yeşil, R., (2002). Okul ve Ailede İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi. Ankara, Nobel Yayınları.
24. Yıldırım, L., (1994). İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin Demokratik Tutum ve Davranışları ile Öğrencilerin Demokratik Davranışları Arasındaki İlişkilerin Saptanması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü